

СТЕПАН ПЕТРІВСЬКИЙ - ПЕРЕКЛАДАЧ 72-ї НІМЕЦЬКОЇ ПІХОТНОЇ ДИВІЗІЇ В КРИМУ

Шлях від Перекопу до Лівадійського палацу

Нагадаємо, що Степан Петрівський розпочав шлях в Україну від Ясс у Румунії в зондергрупі Абверу ПУМА (Пулюй-Масикевич) від 2 липня 1941 року. Німецьке командування розформувало ПУМУ вже 25 серпня після її вступу до Миколаєва на Південному Бузі. С. Петрівський відхилив пропозицію земляка з Чернівців, провідного члена Буковинської ОУН й організатора ПУМИ Ореста Масикевича. Той, ставши бургомістром Миколаєва, пропонував іти до нього на службу. Але С. Петрівський хотів далі воювати і за сприяння колишнього командувача ПУМИ й офіцера контррозвідки при штабі 11-ї німецької армії ротмістра Олександра Івана Пулюя продовжив у Херсоні військову службу в 72-й німецькій піхотній дивізії генерала Франца Маттенклотта.

72-га піхотна дивізія не взяла участі разом із пробоевими частинами 11-ї німецької армії в штурмі Ішунських позицій за Перекопом, а рушила 28 жовтня 1941 року після їх прориву за наступаючими німецькими військами на Сімферополь дорогою по шосе від Красноперекопська через Джанкой. Перекладач С. Петрівський їхав у першому ешелоні дивізії, проте не на "Опелі-Олімпі" свого начальника гауптмана Гайнріха Гека, як на переправі через Дніпро в Бериславі, а разом із розвідниками відділу 1-С – у легковому армійському автомобілі "Kubelwagen Тур 82".

Загалом це був добротний німецький армійський автомобіль 1938 року випуску. Повне завантаження – 1175 кг, швид-

Р
о
з
д
і
л

п
е
р
ш
и
й

кість на шосе – 80 км на годину й витрата бензину – 9 л на 100 км. Добра прохідність бездоріжжям. Недаремно після капітуляції Німеччини американці міняли такий трофей на три свої найкращі джипи “Willys MB” [1]. Єдине, що під час бойових дій у Польщі, Франції та СРСР до бокових і задньої частин “Kubelwagen” приварювали захисні сталеві листи.

Легкий німецький армійський автомобіль “Kubelwagen Typ 82” [1]

1 листопада 1941 року розвідники відділу 1-С, а за ними й уся 72-га німецька піхотна дивізія після кількогодинного маршу практично без бою вступили до Сімферополя. Після короткого перепочинку 72-га дивізія, виконуючи наказ генерала Еріха фон Манштайна, рушила слідом за Приморською совєцькою армією в гори по шосе Сімферополь – Ялта. С. Петрівський знову їхав із розвідниками на “Kubelwagen” в авангарді дивізії. Шлях “Kubelwagen” й вантажівкам з піхотою прокладали мотоциклісти. Швидкість руху колони на покритому воронками шосе була невеликою.

Тримаючи напоготові автомат МП-38, Степан з цікавістю розглядав горбисту місцевість за Сімферополем, невеликі лісові масиви, передгір'я і, нарешті, Кримські гори. Вони були зовсім іншими, ніж його рідні Буковинські Карпати. Лейтенант Отто Бауер уточнив по карті, що дорога на Ялту пролягає через татарські села Ангара (Перевальне) і Мамут-Султан

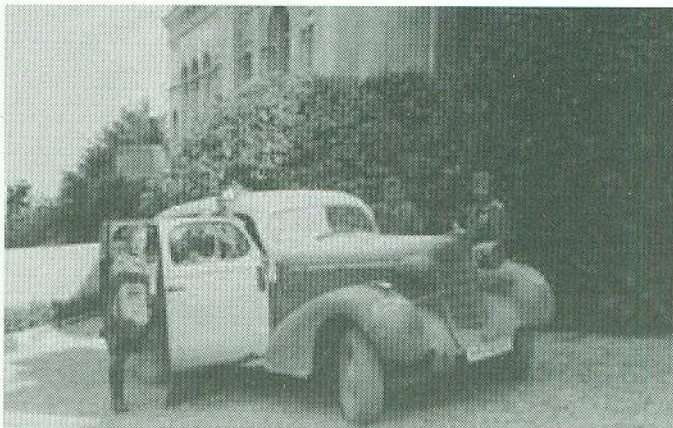
Вранці гауптман Гайнріх Гек із двома автоматниками і перекладачем Степаном Петрівським оглянули Ялтинську набережну. Далі вони пройшлися, милуючись Чорним морем, кілька кілометрів гірським узбережжям у бік Гурзуфа. Невдовзі гауптман Г. Гек отримав наказ передислокувати відділ 1-С із Ялти до недалекої Лівадії. 72-га німецька дивізія розмістилася поблизу Лівадійського палацу, а її штаб у самому палаці. Там поселився й командувач 72-ї дивізії генерал Франц Маттенклотт. Генералові сподобався палац, побудований з білого каменю у стилі епохи італійського Відродження. Будівлю оточував великий, занедбаний за советів парк, з якого було добре видно море. Степан не раз бачив уранці генерала, що прогулювався парком, і кілька разів, зіткнувшись віч-на-віч, виструнчився і відкозиряв йому. Генерал перший раз відсалютував автоматично, а другий – навіть усміхнувся, очевидно, згадавши вимогу перекладача їхати з Херсона до Берислава іншою дорогою.

Лівадійський палац. 2012 р.

<http://adonis-crimea.com.ua/foto-kryma/category/>

Звичайно, генерал Ф. Маттенклотт добре знав, що живе мало не в апартаментах, де зупинявся перед Першою світовою війною імператор Росії Микола II. Але чи міг він подумати в час великих успіхів Вермахту на Східному фронті, що глави Урядів союзних держав Іосіф Сталін, Франклін Рузвельт і Вінстон Черчілль вирішуватимуть у цьому палаці через три роки і вісім місяців долю вщент розбитої Німеччини.

Німецькі офіцери й солдати біля Лівадійського палацу. 1942 р.
Foto Bundesarchiv

Російський імператор Микола II вітає перед Лівадійським палацом
офіцерів полків, дислокованих у Криму. 1912 р.
www.krimoved-library.ru